

Høyringsnotat - Forslag om endringar i forskrift 11. september 2025 nr. 1850 om opptak til høgare utdanning (opptaksforskrifta) - omrekningstabellar

1. Innleiing

Kunnskapsdepartementet vedtok 11. september 2025 ny forskrift om opptak til høgare utdanning ([opptaksforskrifta](#)) med heimel i universitets- og høgskulelova §§ [§ 8-1](#), [§ 8-4](#) og [§ 8-5](#). Den nye opptaksforskrifta trer i kraft 1. januar 2027. Frå same dato blir gjeldande opptaksforskrift ([forskrift 6. januar 2017 nr.13](#) om opptak til høgare utdanning) oppheva.

Denne høyringa tek utgangspunkt i reglane etter ny opptaksforskrift. Når det blir vist til føresegnar i høyringsnotatet, meiner ein derfor gjeldande rett frå 1. januar 2027 viss ikkje anna er presisert.

I opptak til høgare utdanning konkurrerer søkarar med karakterane dei har på vitnemålet sitt frå VGO. Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) har ansvar for å utarbeide omrekningstabellar for vidaregåande opplæring frå utlandet. Dette gjer dei på fullmakt frå Kunnskapsdepartementet jf. opptaksforskrifta [§ 5-6](#) og [vedlegg II](#). Fram til 2020 låg det ei føresegn i opptaksforskrifta om at tenesta Samordna opptak (som i dag forvalta av HK-dir) kunne utarbeidde omrekningstabellar for alle land og utdanningssystem, utanom for International Baccalaureate og fransk baccalauréat. I 2020 fekk HK-dir fullmakt til å utarbeidde tabellar også for desse.

Karaktergjennomsnitt på utanlandske vitnemål/diplom blir rekna om for at alle søkarar skal få ein poengsum, slik at dei kan konkurrera om ein studieplass i høgare utdanning på lik linje med søkarar frå norsk vidaregåande opplæring (VGO). HK-dir skal også kunne oppdatere og vedlikehalde omrekningstabellane regelmessig. Omrekningstabellane er berre til bruk i opptak til norsk høgare utdanning og har ingen påverknad på korleis ein høgare utdanningsinstitusjon i utlandet vurderer ein søker.

IB er ei internasjonal stifting som tilbyr opplæring for heile skuleløpet i heile verda. Skular som tilbyr utdanningsprogram frå IB følger dei same læreplanane, pensum og eksamensreglement same kor i verda skuletilbod blir tilbode. Alle elevar blir vurderte etter dei same kriteria og dei nyttar eit eige karaktersystem. International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP) er eit studiespesialiserande program på nivå med vidaregåande opplæring. Heretter i høyringsnotatet omtalast IB Diploma Programme som IB. IB blir tilboden på både private og offentlege skular i Noreg. For å få skrive ut eit diplom frå dette programmet må elevane blant anna bestå dei IB-spesifikke og obligatoriske Theory of Knowledge (TOK), Creativity, Action, Service (CAS) og Extended Essay (EE) og ha oppnådd minst 24 poeng. Den høgaste poengsummen ein kan få på eit IB-diplom er 45.

HK-dir har utarbeidd eit forslag til ny omrekningstabell for International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP) som departementet no sender på høyring.

Forslag til endringar i forskrifta omfattar:

- Vedlegg II: Tabellar for omrekning av karakterar frå utanlandsk vidaregåande utdanning, International Baccalaureate

2. Endringsforslaget

2.1 Kvalifisering og rangering

Det følger av opptaksforskrifta [§ 2-4](#) *Opptak på grunnlag av utdanning frå International Baccalaureate (IB)* at søkarar med Diplom frå IB som enten har teke norsk A på minst lågare nivå («standard level»), eller norsk B på høgare nivå («higher level»), eller fyller kravet til norsk i [vedlegg I](#) (GSU-lista), får generell studiekompetanse og er såleis kvalifisert for høgare utdanning¹.

Vidare har føresegna eit unntak for søkarar som ikkje har oppnådd Diplom frå IB, men som har fått IB Diploma Programme Course Result (tidlegare IB-Certificate). Slike søkarar får generell studiekompetanse om dei oppfyller norskkravet i første ledd, har meir enn 20 poeng og enten har bestått tre fag på lågare nivå («standard level») og tre fag på høgare nivå («higher level»), eller bestått to fag på lågare nivå («standard level») og fire fag på høgare nivå («higher level»). Slike søkarar kan ikkje ha lågare karakter enn 3 på IB sin skala i desse faga. I tillegg må Theory of Knowledge, Creativity, Action and Service og Extended Essay vere bestått.

Det følger også av opptaksforskrifta [§ 5-6](#) *Omrekning frå utanlandske til norske karakterar* at søkarar med utanlandsk vidaregåande opplæring skal rangerast på grunnlag av [§ 5-1](#) der det står at rangering skjer på grunnlag av karakterpoeng. Karakterpoenga skal bereknast slik som fastsett i vedlegg II. Vidare skal slike søkarar òg få tilleggspoeng for fag som er fullført og bestått i vidaregåande opplæring etter [§ 5-7](#), slik søkarar med norsk vidaregåande opplæring får.

2.2 International Baccalaureate, forslag om ny tabell for omrekning frå og med opptak til studieåret 2030 – 2031

2.2.1 Dagens reglar

I Vedlegg II: Tabellar for omrekning av karakterar frå utanlandsk vidaregåande utdanning under overskrifta Offisiell karakterstatistikk står det at Samordna opptak skal bruke offisiell karakterstatistikk frå utanlandske utdanningsmyndigheiter så langt det er mogleg. I tabellen merka Liste over utdanningssystem og type omrekning finst det i dag ein tabell for IB utan noko definering av kva er som er grunnlaget for tabellen. Vi vet at den blei utarbeidd for over 20 år sida av ei arbeidsgruppe med medlemmar frå interessepartar og departementet og at dei blant anna nytta kvalitative vurderingar for å lage tabellen. Tabellen har vore uendra i fleire tiår og er ikkje utarbeidd med dei same statistiske metodane som HK-dir bruker i dag.

2.2.2 Vurdering

Departementet legg vekt på at reglane for opptak og saksbehandlinga skal vera tydelege, forståelege for søkar og utan skjulte mekanismar. Reglane skal oppfattast som rettfærdige og poengsummen ein søkar får i opptaket skal vera mogleg å rekne ut av søkaren.

Omrekningstabellane skal også vera forståelege og byggja på ein metode som er open og

¹ Eventuelle spesielle opptakskrav må også vera dekt.

kjend slik at tabellane kan reproduserast av andre. Tabellane skal også vere moglege for HK-dir å vedlikehalde samt revidere med jamlege mellomrom.

HK-dir utarbeidde først ein tabell som vart send på høyring frå departementet i 2024. Denne tabellen nytta data frå IB-stiftinga med poeng frå diplomresultata hos alle IB-skular i verda. Tabellen starta på 24 poeng som er det lågaste poengresultatet som gir diplom, som forklart over. HK-dir nytta same statistiske metode som dei nyttar på sine andre omrekningstabellar der dei har offisiell karakterstatistikk. Metoden er kvalitetssikra av Norsk Regnesentral. Danmark og Sverige har begge hatt omrekningstabellar som er utarbeidde med liknande metode i fleire år.

I høyringa kom det fleire innvendingar mot tabellen og departementet lét vera å innføra denne. Direktoratet og departementet møtte interessepartar, mellom anna styret for norske IB-skular (NIBS) og interesseorganisasjonen Abelia, for å lytte til argumenta deira mot tabellforslaget. Saman kom departementet og HK-dir fram til at vi kan komma nokre av innvendingane i møte, mellom anna ved å ta utgangspunkt i diplomresultat berre frå IB-skular i Noreg.

På bakgrunn av dette utvikla direktoratet ein ny tabell der dei berre bruker resultat frå norske IB-linjer. Dessutan startar tabellen på 20 poeng sidan vi har særreglar for elevar som har under 24 poeng i forskrifta, som forklart over. Den statistiske metoden er ikkje endra.

2.2.3 Departementets forslag

Departementet foreslår at ein ny omrekningstabell for IB skal starte på 20 IB-poeng og berre vere utarbeida med data frå IB-linjer i Noreg, sjå vedlegg for tabell som er utvikla av HK-dir. Endringa er foreslått med iverksetting frå opptaket til studieåret 2030 – 2031.

I vedlegg II *Tabellar for omrekning av karakterar frå utanlandsk vidaregåande utdanning i Liste over utdanningssystem og type omrekning* skal tabellane for IB lyde:

<i>IB, diplom</i>	Poengsumskala: 0–45 der 24 er lågaste godkjende poengsum for å få diplom	Type tabell: offisiell karakterstatistikk
<i>IB, enkeltkarakterar</i>	Karakterskala: 1–7 der 3 er lågaste karakter som reknast om	Type tabell: offisiell karakterstatistikk

Vedlegg

IBs poengskala, dagens tabell og forslag til ny tabell

IB poengsum	Norske karakterpoeng: dagens tabell	Norske karakterpoeng: forslaget som er på høyring
20	26,0	29,5
21	28,0	31,7
22	30,5	33,5
23	33,0	35
24	34,3	36
25	35,7	37
26	37,1	38,1
27	38,6	39,2
28	40,0	40,4
29	41,4	41,5
30	42,9	42,7
31	44,3	43,9
32	45,7	45,2
33	47,1	46,3
34	48,6	47,5
35	50,0	48,7
36	51,4	49,7
37	52,9	51,2
38	54,3	52,4
39	55,7	53,6
40	57,1	54,7
41	58,6	55,8
42	59,3	56,9
43	60,0	58,1
44	60	59,4
45	60	60

*Talla i grått er omrekna etter ein linær modell.

** Kolonna merka i blått er forslaget som er på høring.